

عنوان: احصاء و بررسی اولویت های فرهنگی و اجتماعی مستمري بگيران تامین اجتماعی (بازنشستگان، ازکارافتادگان و همسران بازمانده)

❖ نوع خروجی حاصل از انجام پژوهش:
طرح پژوهشی ■ گزارش کارشناسی □ سند سیاست‌گذاری □

عنوان برنامه راهبردی مرتبط با پژوهش:

❖ بیان و توصیف مسئله (حداقل یک صفحه)

بالغ بر ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار مستمري بگير تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی می باشند که از این حیث بزرگترین گستره جمعیتی از نوع خود را در کشور تشکیل می دهند. مستمري بگيران این سازمان شامل بازنشستگان، ازکارافتادگان و همسران بازمانده انواع مختلفی از خدمات بلند مدت را از سازمان تامین اجتماعی دریافت می نمایند که از مهمترین آنها می توان به دریافت مستمري ماهیانه، خدمات درمانی و همچنین تسهیلات رفاهی اشاره کرد. اما نکته قابل توجه کمیت و کیفیت خدمات مذکور در بازه های زمانی مختلف و همچنین نوع و میزان تاثیرگذاری آنها بر ارتقای رضایتمندی و به عبارتی تاثیرات معنادار بر معیشت و گذران زندگی آنهاست. در سالیان اخیر سازمان تامین اجتماعی متناسب با منابع در اختیار خود و بدون اتکاء به اعتبارات و درآمدهای عمومی کشور و حتی با وجود فشارهای ناشی از عدم پرداخت دیون انباشته دولت، بر اساس تکالیف و قوانین موجود نسبت به ایفای تعهدات گوناگون خود در حوزه مستمري بگيران عمل نموده، موضوعی که نقش مهمی در تولید و تامین امنیت روانی و اقتصادی جامعه تحت پوشش داشته است. معاونت فرهنگی و اجتماعی و امور استان ها (اداره کل امور فرهنگی و اجتماعی) در سالیان گذشته، بویژه پس از احیای مجدد در سال ۱۳۹۱ تا کنون سعی نموده است ضمن ایفای کارکرد بین بخشی خود به لحاظ تبیین، تشریح و پیشبرد اهداف فرهنگی و اجتماعی در سطوح تخصصی سازمان و تسهیل در اجرای رویکردها و سیاست ها و طرح های خرد و کلان با استفاده از ابزارهای مبتنی بر تقویت تعاملات دوسویه با مخاطبان، نسبت به اجرای طرح های فرهنگی و اجتماعی از جمله طرح کرامت رضوی (اعزام رایگان بازنشستگان به سفر زیارتی مشهد مقدس) ارائه تسهیلات وام ضروری، برگزاری المپیادهای ورزشی

و ...) اقدام نماید. بررسی های بعمل آمده حاکی است مجموعه اقدامات انجام شده اثرگذاری قابل توجهی در استقرار و القای مفاهیم و اصول فعالیت های فرهنگی و اجتماعی به همراه داشته است. لیکن به نظر می رسد رسیدن به نقطه مطلوب نیازمند ضرورت توجه بیشتر به ترکیب ساختاری مستمری بگیران، شناخت و اولویت بندی مطالبات و انتظارات آنان به تفکیک بازنشستگان، همسران بازمانده و ازکارافتادگان باشد.

شرح اهمیت مسئله و شواهد موجود:

همانگونه که بیان شد مستمری بگیران سازمان تامین اجتماعی متشکل از بازنشستگان، ازکارافتادگان و همسران بازمانده می باشند. با توجه به آنکه در سالیان اخیر در تدوین و اجرای طرح ها و برنامه های فرهنگی و اجتماعی عموماً نگاهی یکسان و مشترک به سه گروه مذکور وجود داشته است، لذا ضروری است با انجام پژوهش مرتبط، ضمن تفکیک مطالبات و انتظارات فرهنگی و اجتماعی از منظر آنها و اولویت بندی نیازهای مد نظر، برنامه ها و طرح های متناسب که اثرگذاری قابل توجهی داند اجرایی شوند. ضمن آنکه با این اقدام عدالت در نحوه توزیع و بهره مندی اقشار مختلف مستمری بگیران از خدمات فرهنگی و اجتماعی نیز مورد توجه قرار می گیرد. به عبارتی نباید نسخه واحد و یکسانی را در عرصه تصمیم گیری و اجرای طرح ها و برنامه های فرهنگی و اجتماعی برای کلیه مستمری بگیران و گروه های مختلف آن در نظر گرفت بلکه می بایستی با توجه به نتایج حاصله از پژوهش و مطالعات انجام شده به ایجاد تغییرات لازم در شکل، ماهیت و نحوه اجرای برنامه های در حال اجرا و یا برنامه های جدید مبادرت شود.

وسعت و گستردگی مسئله:

جامعه هدف پژوهش مذکور و نتایج حاصله از آن ناظر به ۳ گروه بازنشستگان، ازکارافتادگان و همسران بازمانده خواهد بود.

اهداف

هدف کلی:

- شناخت اولویت های فرهنگی و اجتماعی جامعه مستمری بگیران اعم از بازنشستگان، ازکارافتادگان و همسران بازمانده و مد نظر قرار دادن آنها در سیاستگذاری ها و عرصه های اجرایی.
- هدفمند نمودن اعتبارات و ارتقای اثربخشی طرح ها و برنامه های فرهنگی و اجتماعی مستمری بگیران.
- افزایش رضایتمندی ۳ گروه از مستمری بگیران تامین اجتماعی.

محدوده مکانی:

- جامعه مستمری بگیران تامین اجتماعی

زمان مورد انتظار اجرای پژوهش:

از اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ لغایت خرداد ماه ۱۴۰۲

شرح خدمات:

- بررسی کارشناسی طرح ها و برنامه های فرهنگی و اجتماعی اجرا شده در حوزه مستمری بگیران.
- احصاء آمار و اطلاعات مستمری بگیران و پراکندگی جغرافیایی به تفکیک بازنشستگان، ازکارافتادگان و همسران بازمانده. (سن، جنس و ..)
- احصاء آمار و اطلاعات مربوط به میزان و نحوه بهره مندی مستمری بگیران از خدمات فرهنگی و اجتماعی اعم از بازنشستگان، ازکارافتادگان و همسران بازمانده به تفکیک استانها.

- احصاء نیازمندی ها، مطالبات و انتظارات فرهنگی و اجتماعی ۳ گروه مستمری بگیران در حوزه های رفاهی، معیشتی، درمانی و ....
- اولویت بندی مطالبات و انتظارت احصاء شده.

خروجی های موردانتظار:

- دستیابی به چشم اندازی مناسب به لحاظ ترکیب جمعیتی بازنشستگان و پراکندگی جغرافیایی آنها.
- شناخت مناسب در زمینه نیازمندی های فرهنگی و اجتماعی مستمری بگیران و انطباق هرچه بیشتر سیاست ها و اقدامات عملیاتی مرتبط با آنها.
- تدوین و اجرای برنامه ها و طرح های فرهنگی و اجتماعی متناسب با نوع نیازمندی جامعه هدف.